

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะเสนอสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สังกัดเทศบาล
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สังกัดเทศบาล
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สังกัดเทศบาล

สมมติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สังกัดเทศบาล ไม่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสุ่มตัวอย่างประชากรในเทศบาลที่จัดการศึกษาและมีศึกษานิเทศก์ในสังกัดเทศบาลนั้น ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2525 จำนวน 95 เทศบาล ได้กลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 692 คน ประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ

สรุปผลการวิจัย

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ โดยส่วนรวม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง เมื่อจำแนกตามลักษณะกลุ่มตัวอย่าง ครู เป็นหญิงมากกว่าชาย ส่วนผู้บริหารโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ เป็นชายมากกว่าหญิง

2. อายุ โดยส่วนรวม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 31-40 ปี เมื่อจำแนกตามลักษณะกลุ่มตัวอย่าง ศึกษานิเทศก์มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มากที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนมีอายุระหว่าง 51-60 ปี มากที่สุด และครูมีอายุระหว่าง 21-30 ปี มากที่สุด

3. วุฒิทางการศึกษา โดยส่วนรวม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีวุฒิระดับปริญญาตรี เมื่อจำแนกตามลักษณะกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์ มีวุฒิระดับปริญญาตรีมากที่สุด

4. ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน โดยส่วนรวม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน ระหว่าง 6-10 ปี เมื่อจำแนกตามลักษณะกลุ่มตัวอย่าง ครู และศึกษานิเทศก์ มีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งระหว่าง 6-10 ปี มากที่สุด ส่วนผู้บริหารโรงเรียน มีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งระหว่าง 1-5 ปี มากที่สุด

สำหรับผลการวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ดังนี้ คือ

1. การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สังกัดเทศบาล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อ 1 พบว่า โดยส่วนรวม ผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์ มีความคิดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติงานอยู่ในระบับน้อย ในด้านการตรวจสอบและควบคุมมาตรฐานทางวิชาการ การนิเทศ และให้คำปรึกษาหรือแนะนำทางวิชาการ การจัดอบรม ประชุม และสัมมนาทางวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร หนังสือประกอบการเรียน คู่มือครู ตลอดจนจัดหาสื่อการเรียน และเอกสารทางวิชาการ การวิเคราะห์ และวิจัยทางวิชาการ และการวัดผล ประเมินผล และติดตามผลทางวิชาการ ส่วนด้าน

การประสานงานทางวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียน และครู มีความคิดเห็นว่าเป็น
ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย แต่ศึกษานิเทศก์ เห็นว่า ได้ปฏิบัติอยู่ใน
ระดับมาก

สำหรับค่านการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมาย ศึกษานิเทศก์
มีความคิดเห็นว่าเป็น ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และ
ศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สังกัดเทศบาล ตามวัตถุประสงค์
ของการวิจัย ข้อ 2 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์ มีความคิดเห็น
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านการตรวจสอบและ
ควบคุมมาตรฐานทางวิชาการ การนิเทศ และให้คำปรึกษาหรือแนะนำทางวิชาการ
การจัดอบรม ประชุม และสัมมนาทางวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร หนังสือประกอบ
การเรียน คู่มือครู ตลอดจนจัดหาสื่อการเรียน และเอกสารทางวิชาการ การ-
ประสานงานทางวิชาการ การวิเคราะห์ และวิจัยทางวิชาการ และการวัดผล
ประเมินผล และติดตามผลทางวิชาการ แต่เมื่อแยกเปรียบเทียบความคิดเห็น
ทีละ 2 กลุ่ม พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนกับครู มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน
ส่วนผู้บริหารโรงเรียนกับศึกษานิเทศก์ และ ครูกับศึกษานิเทศก์ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

3. การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
สังกัดเทศบาล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อ 3 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครู
และศึกษานิเทศก์ มีความคิดเห็นว่าเป็น ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
มีอยู่ในระดับมาก ในเรื่องผู้บริหารของเทศบาลไม่สนใจและไม่สนับสนุนงานนิเทศการ-
ศึกษา จำนวนศึกษานิเทศก์มีน้อย ไม่เพียงพอกับปริมาณงาน ขาดงบประมาณใน
การผลิตสื่อการเรียนการสอน ขาดงบประมาณในการจัดอบรมครู ขาดเอกสารหลักสูตร
ขาดอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการนิเทศการศึกษา ขาดการประสานงานระหว่าง
ศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์ขาดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานนิเทศ เพราะต้อง
ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายมากเกินไป ขาดการประเมินผลการนิเทศ และ
ขาดการติดตามผลการนิเทศ ส่วนปัญหาเรื่องศึกษานิเทศก์ขาดการยอมรับ เชื่อถือ

ครู มีความคิดเห็นว่า เป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก แต่ผู้บริหารโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ เห็นว่า เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย เรื่องครูยังมีความเข้าใจว่าการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์เป็นการตรวจหาข้อบกพร่องหรือจับผิด มิใช่การให้ความช่วยเหลือและบริการ ผู้บริหารโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ มีความคิดเห็นว่า เป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก แต่ครู เห็นว่า เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย เรื่องศึกษานิเทศก์ขาดยานพาหนะในการเดินทางไปนิเทศ ศึกษานิเทศก์ มีความคิดเห็นว่า เป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก แต่ผู้บริหารโรงเรียน และครู เห็นว่า ไม่เป็นปัญหาเลย เรื่องหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่กำหนดไว้มีขอบข่ายกว้างขวางเกินไป ผู้บริหารโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ มีความคิดเห็นว่า เป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก แต่ครู เห็นว่า ไม่เป็นปัญหาเลย เรื่องขาดการอบรม ประชุม และสัมมนาศึกษานิเทศก์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ศึกษานิเทศก์ มีความคิดเห็นว่า เป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก แต่ผู้บริหารโรงเรียน และครู เห็นว่า เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย และเรื่องระยะเวลาที่ศึกษานิเทศก์ไปนิเทศแต่ละครั้งน้อยเกินไป ผู้บริหารโรงเรียน และครู มีความคิดเห็นว่า เป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก แต่ศึกษานิเทศก์ เห็นว่า เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย

สำหรับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ ในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สรุปจากคำถามแบบปลายเปิด ตามลำดับความคิดเห็นส่วนใหญ่จากมากไปหาน้อย ใน 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารของเทศบาลไม่สนับสนุนการศึกษา ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการมากเกินไป และศึกษานิเทศก์ไม่มีอิสระในการปฏิบัติงาน

อภิปรายผลการวิจัย

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนรวมเป็นเพศหญิงมากกว่าชาย มีอายุระหว่าง 31-40 ปี วุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี และระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน 6-10 ปี จะเห็นได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นบุคคลที่มีวัย วุฒิ และประสบการณ์เหมาะสมในการปฏิบัติงาน และสามารถทราบถึงการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ซึ่งน่าจะทำให้คำตอบที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เชื่อถือได้ สำหรับศึกษานิเทศก์ เป็นชายมากกว่าหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี วุฒิระดับปริญญาตรี และระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน 6-10 ปี ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วนิดา มนต์ไพบูลย์ (2518: 78) ที่สรุปว่า "ศึกษานิเทศก์ควรเป็นชายมากกว่าหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี วุฒิของศึกษานิเทศก์ไม่ควรต่ำกว่าปริญญาตรี ควรมีประสบการณ์การสอนมาก่อน" และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชีรเทพ ทองสถิตย์ (2515: ๖) ที่สรุปว่า "ครูมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ควรมีอายุระหว่าง 30-50 ปี วุฒิทางการศึกษาอย่างต่ำปริญญาตรี มีประสบการณ์การสอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี " นับได้ว่าศึกษานิเทศก์สังกัดเทศบาลมีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ แต่มีข้อสังเกตว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีวุฒิระดับปริญญาตรี เช่นเดียวกับผู้บริหารโรงเรียน และครู และจากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ศึกษานิเทศก์ขาดการยอมรับ เชื่อถือจากครู ซึ่งส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะ ศึกษานิเทศก์และครู มีวุฒิและประสบการณ์ในระดับเดียวกัน ในฐานะที่ศึกษานิเทศก์ เป็นผู้ให้การนิเทศ และเป็นผู้นำทางวิชาการ ศึกษานิเทศก์น่าจะมีความรู้ความสามารถทางวิชาการ สูงกว่าครู

จากสรุปผลการวิจัยข้างต้น จะเห็นได้ว่า

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สังกัดเทศบาล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 1 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์ เห็นว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติน้อย ในด้านการตรวจสอบและควบคุมมาตรฐานทางวิชาการ การนิเทศ และให้คำปรึกษาหรือแนะนำทางวิชาการ การจัดอบรม ประชุม และ

และสัมมนาทางวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร หนังสือประกอบการเรียน คู่มือครู ตลอดจนจัดทำสื่อการเรียน และเอกสารทางวิชาการ การวิเคราะห์ และวิจัยทางวิชาการ และการวัดผล ประเมินผล และติดตามผลทางวิชาการ จะเห็นได้ว่า ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชีรเทพ ทองสติกย์ (2515: ฉ) ที่สรุปว่า " การปฏิบัติงานจริงของศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับการนิเทศและตรวจเยี่ยมโรงเรียนชั้นเรียน สังเกตการสอน ประชุมครู การแนะนำด้านการเรียนการสอน การแนะนำรายหมวดวิชา เรื่องที่จะทำการนิเทศแนะนำ การพบปะสังสรรค์กับครู ปรากฏว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติน้อยเกินความคาดหมาย และไม่สนองความต้องการของครู " และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัยวัฒน์ วรรณพงษ์ (2521: จ) ที่สรุปว่า " การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ด้านต่าง ๆ ซึ่งกำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา พ.ศ.2519 พบว่าศึกษานิเทศก์จังหวัดได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ดังกล่าวเป็นบางครั้ง และได้ผลพอควร ยกเว้นการตรวจสอบและควบคุมสถานศึกษาในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย การศึกษา ทดลอง วิจัย การพัฒนาหลักสูตร การจัดทำคู่มือ เอกสารทางวิชาการ และวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน และการเสนอแนะให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่กรมสามัญศึกษา ปรากฏว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้มีการปฏิบัติน้อย " นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศุภลักษณ์ คูหาทอง (2525: จ) ที่สรุปว่า " :ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ในด้านงานนิเทศการสอนในโรงเรียน ด้านพัฒนาหลักสูตร ด้านศึกษา ทดลอง วิจัย และเขียนบทความทางวิชาการ และด้านบริการทางการศึกษา พบว่า การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อยู่ในระดับน้อยทุกด้าน " ส่วนผลการวิจัยด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งพบว่า ศึกษานิเทศก์ เห็นว่า ได้ปฏิบัติมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัยวัฒน์ วรรณพงษ์ (2521: จ) ที่สรุปว่า " ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย ได้ผลมากเป็นอันดับหนึ่ง "

การที่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานทางวิชาการน้อย อาจเนื่องมาจากปัญหาที่พบในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารของเทศบาลไม่สนใจและไม่สนับสนุนงานนิเทศการศึกษา จำนวนศึกษานิเทศก์มีน้อย ไม่เพียงพอกับปริมาณงาน การขาดงบประมาณ

การขาดอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ หน้าที่ที่กำหนดไว้มีขอบข่ายกว้างขวางเกินไป การขาดการอบรม ประชุม และสัมมนาศึกษานิเทศก์ และการประสานงานระหว่างศึกษานิเทศก์ และศึกษานิเทศก์ต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายมากเกินไป อันเป็นปัญหาเกี่ยวกับ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ศึกษานิเทศก์ต้องประสบปัญหาดังกล่าวมาก กล่าวคือ เมื่อผู้บริหารของเทศบาลไม่สนใจและไม่สนับสนุนงานนิเทศการศึกษา ไม่เห็นความสำคัญจำเป็นของการนิเทศการศึกษา ย่อมส่งผลไปถึงการจัดสรรงบประมาณให้งานค่าน้อยมาก นอกจากนั้น ผู้บริหารของเทศบาลยังมอบหมายงานอื่น ๆ มากมายให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติ ซึ่งงานที่ศึกษานิเทศก์ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติตามที่สรุปได้จากผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นงานค่านบูรณาการ การเงิน การบริหารงานบุคคล และงานคานนโยบายของเทศบาลทั้งสิ้น อันเป็นงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการเลย ค่านอัตราค่าจ้างก็น้อย ส่วนใหญ่แต่ละเทศบาลมีศึกษานิเทศก์เพียงคนเดียว ประกอบกับหน้าที่ที่กำหนดไว้มีขอบข่ายกว้างขวางมาก และไม่มีแนวทางในการปฏิบัติงานให้ศึกษานิเทศก์ยึดเป็นแนวปฏิบัติ การอบรมศึกษานิเทศก์มีน้อยเกินไป คือ จัดอบรมครั้งแรกในปี พ.ศ.2521 และครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ.2523 ดังนั้น การที่ศึกษานิเทศก์คนเดียวซึ่งไม่เพียงพอกับปริมาณงานค่านิเทศการศึกษาอยู่แล้ว ยังต้องปฏิบัติงานอื่นอีกมากมาย และยังขาดทั้งงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และที่สำคัญ คือ ศึกษานิเทศก์คนเดียวจะให้เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญทุกค่าน ย่อมเป็นไปได้ยาก จึงเป็นเหตุให้การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ทางคานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ซึ่งพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครู เห็นว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติงานน้อย แต่ศึกษานิเทศก์ เห็นว่า ได้ปฏิบัติมาก คือ คานการประสานงานทางวิชาการ ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะ ศึกษานิเทศก์ เห็นว่า การคานงานทุกอย่าง จำเป็นต้องมีการประสานงาน เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องเกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน และยังทำให้ประหยัดค่าจ้างคน ค่าจ้างเงิน และเวลา ศึกษานิเทศก์ซึ่งอยู่ในสภาพที่ขาดทั้งค่าจ้างคน ค่าจ้างเงิน และเวลา จึงพยายามมุ่งเน้นการประสานงาน และตามลักษณะงานของศึกษานิเทศก์ จำเป็นต้องประสานงานกับบุคคลต่าง ๆ อยู่เสมอ ทำให้ศึกษานิเทศก์เห็นว่า ได้ปฏิบัติมาก นอกจากนั้น

การมีศึกษานิเทศก์เพียงคนเดียว และต้องรับผิดชอบงานมากมาย จึงทำให้ดูเหมือนว่า
 คนได้ปฏิบัติมาก ส่วนผู้บริหารโรงเรียน และครู เห็นว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติน้อย
 อาจเป็นเพราะ การประสานงานไม่มีผลงานเป็นรูปธรรม หรือมีการประสานงานน้อย
 เพราะส่วนใหญ่ศึกษานิเทศก์มีเพียงคนเดียว จึงทำให้ครูไม่เห็นผลงานชัดเจน หรือ
 การปฏิบัติงานค่าน้ำของศึกษานิเทศก์ยังไม่ตรงและสนองความต้องการของครู
 ผู้บริหารโรงเรียน และครู จึงเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติน้อย

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์เป็นรายเรื่อง
 จะเห็นได้ว่า ทุกเรื่อง ผู้บริหารโรงเรียน และครู เห็นว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติ
 หรือไม่ได้ปฏิบัติเลย ส่วนศึกษานิเทศก์ เห็นว่า เกือบทุกเรื่อง ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติ
 น้อย เช่นเดียวกัน ยกเว้น เรื่องการกระตุ้นให้ครูมีความกระตือรือร้นที่จะยกมาตรฐาน
 ทางวิชาการของโรงเรียนให้สูงขึ้น การแนะนำและกระตุ้นให้โรงเรียนจัดห้องสมุด
 หรือมุมหนังสือวิชาชีพสำหรับครู และการแนะนำครูให้นำผลการเรียนของนักเรียน
 มาปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งศึกษานิเทศก์ เห็นว่า ได้ปฏิบัติมาก แต่ผู้บริหาร
 โรงเรียน และครู เห็นว่า ได้ปฏิบัติเล็กน้อย อาจเป็นเพราะ ศึกษานิเทศก์ใช้หลักการ
 นิเทศโดยกระตุ้นให้ครูเป็นผู้ทำ ให้ครูช่วยตัวเอง เพื่อให้เกิดความงอกงามในวิชาชีพครู
 ประกอบกับศึกษานิเทศก์มีคนเดียว จึงเน้นการกระตุ้นให้ครูเป็นผู้ทำ ศึกษานิเทศก์จึง
 ปฏิบัติงานลักษณะนี้มาก แต่ศึกษานิเทศก์อาจไม่ใช้ทำอยู่บ่อยในครูกลุ่มเดียวกัน และ
 ผู้บริหารโรงเรียน และครู อาจไม่เข้าใจถึงการใช้หลักการกระตุ้นของศึกษานิเทศก์
 จึงมีความคาดหวังที่จะรับในสิ่งที่เป็นรูปธรรมจากศึกษานิเทศก์ ทำให้เห็นว่า
 ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติ

ส่วนเรื่องการวางแผนงานหรือโครงการนิเทศร่วมกับครู ซึ่งพบว่า
 ศึกษานิเทศก์ เห็นว่า ได้ปฏิบัติมาก แต่ผู้บริหารโรงเรียน และครู เห็นว่า ได้ปฏิบัติ
 น้อย อาจเป็นเพราะ ศึกษานิเทศก์ได้พยายามให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน
 หรือโครงการนิเทศ เพื่อให้การนิเทศการศึกษาตรงตามความต้องการของครู แต่
 ศึกษานิเทศก์อาจเชิญเฉพาะครูบางคนหรือบางกลุ่มเท่านั้น การปฏิบัติเรื่องนี้จึง
 ไม่ทั่วถึง ทำให้ผู้บริหารโรงเรียน และครูที่ไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เห็นว่า
 ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติ

เรื่องการจัดอบรมครูเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ และการจัดอบรม
 ประชุม และสัมมนาทางวิชาการตรงตามความต้องการของครู ที่ศึกษานิเทศก์เห็นว่า
 ได้ปฏิบัติมาก แต่ผู้บริหารโรงเรียน และครูเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติน้อย อาจ
 เป็นเพราะ ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ได้จัดการอบรมขึ้นเป็นประจำ ทำให้เห็นว่า
 ได้ปฏิบัติมาก แต่เนื่องจากงบประมาณที่จำกัด ศึกษานิเทศก์จึงจัดอบรมได้เฉพาะกับ
 ครูบางกลุ่มเท่านั้น โดยมุ่งหวังที่จะให้ครูผู้เข้ารับการอบรมนำความรู้ไปเผยแพร่ต่อ
 ในโรงเรียน และในการจัดอบรม ประชุม และสัมมนาทางวิชาการ แม้ศึกษานิเทศก์
 จะจัดขึ้นตามความต้องการของครู โดยสำรวจความต้องการของครูก่อน แต่อาจ
 สำรวจความต้องการของครูได้ไม่ทั่วถึง หรืออาจสำรวจอย่างไม่ให้ลึกเกณฑ์เท่าใดนัก
 จึงทำให้การจัดอบรม ประชุม และสัมมนา ไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริงของครู
 ผู้บริหารโรงเรียน และครูจึงเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติน้อย ส่วนเรื่อง
 การเสนอแนะให้ครูเข้ารับการอบรมทางวิชาการที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้น ที่ศึกษานิเทศก์
 เห็นว่า ได้ปฏิบัติมาก แต่ผู้บริหารโรงเรียน และครู เห็นว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติ
 น้อย อาจเป็นเพราะ ศึกษานิเทศก์ได้พยายามเป็นอย่างมากที่จะส่งเสริมสนับสนุน
 ให้ครูเข้ารับการอบรมร่วมกับหน่วยงานอื่น โดยเสนอแนะและขออนุมัติต่อผู้บริหารของ
 เทศบาล ซึ่งการเสนอขออนุมัตินี้ เป็นงานที่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอยู่บนสำนักงาน
 และบางครั้งอาจไม่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการ จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียน และครู
 ไม่ทราบว่าศึกษานิเทศก์ได้เสนอขออนุมัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ไปมากน้อยเพียงใด จะทราบ
 เฉพาะในส่วนที่ได้รับอนุมัติ ซึ่งอาจมีอยู่น้อยครั้ง ทำให้เห็นว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติ
 น้อย

เรื่องการช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดหาหนังสือเรียนและหนังสือ
 ประกอบการเรียนให้โรงเรียน ที่ศึกษานิเทศก์เห็นว่า ได้ปฏิบัติมาก แต่ผู้บริหาร
 โรงเรียน และครู เห็นว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติน้อย อาจเป็นเพราะ ศึกษานิเทศก์
 เป็นผู้ดำเนินการทุกขั้นตอนในการจัดหา นับตั้งแต่การจัดซื้อ จัดสรร และส่งให้โรงเรียน
 อีกประการหนึ่ง งบประมาณที่เทศบาลได้รับจัดสรรเกี่ยวกับเรื่องนี้จากส่วนกลาง
 เป็นปัญหาในการจัดซื้ออยู่บ้าง เช่น การเปลี่ยนแปลงราคาของหนังสือเรียน ขั้นตอน
 ในการจัดหาจึงค่อนข้างยุ่งยาก ทำให้ศึกษานิเทศก์ เห็นว่า ได้ปฏิบัติมาก การดำเนินการ

เกี่ยวกับเรื่องนี้ ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติอยู่บนสำนักงาน และอาจช่วยอำนวยความสะดวกโดยตรงกับครูบางคนหรือบางโรงเรียน การที่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานเรื่องนี้อยู่บนสำนักงาน และปฏิบัติต่อครูไม่ทั่วถึงนี้ อาจเป็นเหตุให้ผู้บริหารโรงเรียน และครูเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติน้อย

เรื่องการแนะนำครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร แผนการสอน และคู่มือครู การแนะนำครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลการศึกษาตามจุดประสงค์ การเรียนรู้ และการแนะนำครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผล การเรียนของนักเรียน ที่ศึกษานิเทศก์ เห็นว่า ได้ปฏิบัติมาก แต่ผู้บริหารโรงเรียน และครู เห็นว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติน้อย อาจเป็นเพราะ ศึกษานิเทศก์เห็นว่าได้จัดอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร การวัดผล และการประเมินผลไปแล้ว นอกจากนั้น ครูยังมีเอกสารหลักสูตรไว้ศึกษาค้นคว้าทำความเข้าใจ และยังมีครูวิชาการซึ่งนับเป็นตัวแทนของศึกษานิเทศก์ คอยให้คำแนะนำอยู่ด้วย ศึกษานิเทศก์จึงเห็นว่า ได้ปฏิบัติมาก แต่เนื่องจากในช่วงระยะเวลาที่เปลี่ยนแปลงการใช้หลักสูตรใหม่ ผู้บริหารโรงเรียน และครู อาจประสบปัญหาต่าง ๆ จึงมีความต้องการที่จะได้รับการนิเทศในเรื่องนี้มากเป็นพิเศษ และการที่ศึกษานิเทศก์ให้ครูวิชาการช่วยเผยแพร่แนะนำครูในโรงเรียน ทำให้ผลการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในเรื่องนี้ไม่ปรากฏชัด ผู้บริหารโรงเรียน และครู จึงเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติน้อย

เรื่องการประสานงานทางวิชาการระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียนในสังกัดเทศบาล และการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูของแต่ละโรงเรียน ที่ศึกษานิเทศก์ เห็นว่า ได้ปฏิบัติมาก แต่ผู้บริหารโรงเรียน และครู เห็นว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติน้อย อาจเป็นเพราะ ศึกษานิเทศก์ต้องทำงานประสานงานเกี่ยวข้องกับหลายฝ่าย จึงเห็นว่าเป็นงานประจำที่ปฏิบัติอยู่มาก แต่อาจยังไม่เพียงพอ กับความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน และครู เพราะผู้บริหารโรงเรียน และครู ย่อมต้องการทราบความเคลื่อนไหวทางวิชาการของโรงเรียนอื่น และต้องการที่จะมีกิจกรรมร่วมกันมากกว่าที่เป็นอยู่ จึงเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติน้อย และในเรื่องการประสานงานทางวิชาการระหว่างโรงเรียนกับเทศบาล หรือสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น และการประสานงานทางวิชาการระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

ที่ศึกษานิเทศก์ เห็นว่า ได้ปฏิบัติมาก แต่ผู้บริหารโรงเรียน และครู เห็นว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติน้อย อาจเป็นเพราะ ศึกษานิเทศก์เห็นว่าได้ปฏิบัติมากเมื่อเปรียบเทียบกับเรื่องอื่น แต่ศึกษานิเทศก์อาจประสานงานได้ไม่ดีเท่าที่ควร หรืองานบางอย่างที่ศึกษานิเทศก์เป็นผู้ปฏิบัติ แต่ไม่ปรากฏเป็นผลงานของศึกษานิเทศก์ เช่น งานเกี่ยวกับสถิติข้อมูลต่าง ๆ จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียน และครู เห็นว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติน้อย

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และ ศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สังกัดเทศบาล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อ 2 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านการ- ตรวจสอบและควบคุมมาตรฐานทางวิชาการ การนิเทศ และให้คำปรึกษาหรือแนะนำทางวิชาการ การจัดอบรม ประชุม และสัมมนาทางวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร หนังสือประกอบการเรียน คู่มือครู ตลอดจนจัดหาสื่อการเรียน และเอกสารทางวิชาการ การประสานงานทางวิชาการ การวิเคราะห์ และวิจัยทางวิชาการ และการวัดผล ประเมินผล และติดตามผลทางวิชาการ ผลการวิจัยนี้ขัดแย้งกับสมมุติฐานของการวิจัย แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภลักษณ์ ตูหาทอง (2525: ฉ) ที่สรุปว่า " ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศ การศึกษาของศึกษานิเทศก์ในค่านต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 " และเมื่อแยกเปรียบเทียบความคิดเห็นที่ละ 2 กลุ่ม พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนกับครู มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารโรงเรียนกับศึกษานิเทศก์ และ ครูกับศึกษานิเทศก์ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

การที่ผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนกับครู มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน นั้น อาจเป็นเพราะ ทั้งผู้บริหารโรงเรียน และครู ต่างก็อยู่ในฐานะผู้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์ และปฏิบัติงานร่วมกันอยู่ในสถานศึกษา ย่อมจะมีความคิดเห็นและความคาดหวังที่จะได้รับการนิเทศไม่แตกต่างกัน แต่ที่ผู้บริหารโรงเรียน และครู มีความคิดเห็นแตกต่างกับ

ศึกษานิเทศก์ อาจเป็นเพราะ ศึกษานิเทศก์อยู่ในฐานะเป็นผู้ให้การนิเทศ ซึ่งโดยธรรมชาติแล้ว ผู้ให้และผู้รับมักจะมีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยแต่ละฝ่ายต่างเข้าข้างตนเอง คือ ผู้ให้มักจะเห็นว่า ตนเองได้ให้มาก แต่ผู้รับก็มักจะทำคาดหวังในสิ่งที่ต้องการ จะได้รับไว้สูง จึงมักจะเห็นว่า ตนเองได้รับน้อย อีกประการหนึ่งที่ทำให้ความคิดเห็นดังกล่าวแตกต่างกัน ก็คือ การที่มีศึกษานิเทศก์เพียงคนเดียว ไม่เพียงพอกับปริมาณงานที่ต้องรับผิดชอบ ศึกษานิเทศก์ต้องปฏิบัติงานทั้งงานวิชาการ และงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการอีก ทำให้ศึกษานิเทศก์ เห็นว่า ตนเองได้ปฏิบัติงานมาก และงานที่ศึกษานิเทศก์ได้รับมอบหมายและต้องปฏิบัติ เป็นส่วนใหญ่ไม่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ จึงไม่ส่งผลไปที่โรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน และครู จึงไม่ทราบถึงการปฏิบัติงานอื่นของศึกษานิเทศก์ และมีความคาดหวังว่า ศึกษานิเทศก์ควรจะทำปฏิบัติงานวิชาการ ได้มากกว่าที่เป็นอยู่

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ที่ผู้บริหารโรงเรียนกับครู มีความคิดเห็นแตกต่างกัน คือ เรื่องการประเมินมาตรฐานทางวิชาการของโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ การร่วมมือกับครูปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน และการรวบรวมผลงานวิจัยทางการศึกษาเพื่อเผยแพร่ให้ครูและผู้เกี่ยวข้องทราบ ส่วนที่ผู้บริหารโรงเรียนกับศึกษานิเทศก์ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน คือ เรื่องการประเมินมาตรฐานทางวิชาการของโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และการร่วมมือกับกรมวิชาการในการประเมินผลการใช้หลักสูตร และที่ครูกับศึกษานิเทศก์ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน คือ เรื่องการนำผลการประเมินมาตรฐานทางวิชาการของโรงเรียนไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะ ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานบางอย่างใกล้ชิดเฉพาะกับผู้บริหารโรงเรียน หรือครูเป็นพิเศษ จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียน และครู มีความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่ไม่แตกต่างกับศึกษานิเทศก์

3. การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สังกัดเทศบาล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อ 3 ซึ่งพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์ มีความคิดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับผู้บริหารของเทศบาลไม่สนใจและไม่สนับสนุนงานนิเทศการศึกษา จำนวนศึกษานิเทศก์มีน้อย ไม่เพียงพอกับปริมาณงาน ขาดงบประมาณในการผลิตสื่อการเรียนการสอน และการจัดอบรมครู ขาดเอกสารหลักสูตร อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ การประสานงานระหว่างศึกษานิเทศก์ การประเมินผล การนิเทศ และการติดตามผล การนิเทศ และศึกษานิเทศก์ขาดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานนิเทศเพราะต้องปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายมากเกินไป ตลอดจนหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่กำหนดไว้มีขอบเขตร่างกว้างเกินไป ขาดการอบรม ประชุม และสัมมนาศึกษานิเทศก์ และระยะเวลาที่ศึกษานิเทศก์ไปนิเทศแต่ละครั้งน้อยเกินไป ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัยวัฒน์ วรรณพงษ์ (2521: ฉ) ที่สรุปว่า " ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาจำนวนศึกษานิเทศก์ต่อครูต่อโรงเรียน ไม่ได้สัดส่วนกัน งบประมาณมีน้อย อุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ใน การนิเทศการศึกษามีไม่เพียงพอ หน้าที่ของศึกษานิเทศก์กำหนดไว้กว้างยากต่อการปฏิบัติ " และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศุภลักษณ์ ตูหาทอง (2525: ฉ) ที่สรุปว่า " ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ที่เป็นปัญหามาก คือ ระยะเวลาที่ศึกษานิเทศก์พบกับครู เพื่อให้การนิเทศน้อยเกินไป จำนวนของศึกษานิเทศก์ต่อจำนวนครูและโรงเรียนไม่ได้สัดส่วนกัน เอกสารหลักสูตร และเครื่องมือเครื่องใช้ใน การนิเทศมีไม่เพียงพอ ครูผู้สอนไม่ได้ศึกษาเอกสารที่ศึกษานิเทศก์ผลิตขึ้น ขาดแคลนงบประมาณในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ขาดการวางแผนงานนิเทศการศึกษาร่วมกัน และขาดการติดตามผล การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา " นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฉลอง บุญญานันต์ (2515: 3) ที่สรุปว่า " ศึกษานิเทศก์มีปัญหาในด้านขาดอำนาจ ความรู้ ความสามารถของศึกษานิเทศก์ไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง การถูกใช้ให้ทำงานด้านอื่น การเสียเวลาในการประชาสัมพันธ์งาน การขาดงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ " การที่ศึกษานิเทศก์ต้องประสบกับปัญหาเหล่านี้ ย่อมเป็นผลให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานวิชาการได้น้อย ซึ่งจะเป็นผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของเทศบาล จึงเป็นการ-

สมควรปรับปรุงแก้ไขโดยเร่งด่วน

สำหรับความคิดเห็นนี้เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ในเรื่องศึกษานิเทศก์ขาดการยอมรับเชื่อถือ ที่ผู้บริหารโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ เห็นว่า เรื่องนี้เป็นปัญหาน้อย แต่ครู เห็นว่า เป็นปัญหามาก อาจเป็นเพราะ การที่ศึกษานิเทศก์ต้องปฏิบัติงานอื่นมาก จึงทำให้ปฏิบัติงานวิชาการได้คือน้อย ครูไม่เห็นผลงานของศึกษานิเทศก์ จึงขาดการยอมรับเชื่อถือต่อศึกษานิเทศก์ แต่ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ความรับผิดชอบประการหนึ่ง คือ การนิเทศการศึกษา ย่อมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา เช่นเดียวกับศึกษานิเทศก์ จึงมีความคิดเห็นเช่นเดียวกับศึกษานิเทศก์ว่า เป็นปัญหาน้อย เพราะเชื่อว่าศึกษานิเทศก์สามารถใช้ทักษะในการนิเทศการศึกษา เช่น ทักษะมนุษยสัมพันธ์ ทักษะในการเป็นผู้นำ และทักษะกระบวนการหมู่พวก ทำให้ครูเชื่อถือได้ ในเรื่องครูยังมีความเข้าใจว่าการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ เป็นการตรวจหาข้อบกพร่องหรือจับผิด มิใช่การให้ความช่วยเหลือและบริการ ที่ผู้บริหารโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ เห็นว่า เป็นปัญหามาก แต่ครู เห็นว่า เป็นปัญหาน้อย อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนซึ่งมีหน้าที่นิเทศการศึกษาในโรงเรียนด้วยนั้น ย่อมต้องประสบปัญหาเกี่ยวกับเรื่องนี้ เช่นเดียวกับที่ศึกษานิเทศก์ได้ประสบอยู่ คือ มักจะถูกกล่าวหาว่ามาจับผิด และไม่ได้รับความร่วมมือจากครู ผู้บริหารโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ จึงเห็นว่า เป็นปัญหามาก ในขณะที่เดียวกัน ครูก็ยืนยันว่า ตนเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ว่าเป็นการช่วยเหลือและบริการ จึงเห็นว่า เป็นปัญหาน้อย

เรื่องศึกษานิเทศก์ขาดยานพาหนะในการเดินทางไปนิเทศ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครู เห็นว่า เรื่องนี้ไม่เป็นปัญหาเลย แต่ศึกษานิเทศก์ เห็นว่า เป็นปัญหามาก เรื่องนี้หากมองอย่างผิวเผิน ก็จะเห็นว่าไม่เป็นปัญหาเลย เพราะโรงเรียนไม่ได้อยู่ห่างไกลนัก อยู่ภายในเขตเทศบาล และเทศบาลยังมียานพาหนะมากมายพอที่ศึกษานิเทศก์จะใช้บริการได้ แต่ที่จริงแล้ว ศึกษานิเทศก์ประสบกับปัญหานี้มาก เพราะศึกษานิเทศก์ต้องใช้ยานพาหนะส่วนตัว และไม่สามารถเบิกค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น และจากการที่ผู้บริหารของเทศบาลไม่สนใจและไม่สนับสนุนงานนิเทศการศึกษา จึงไม่ให้การสนับสนุนในเรื่องนี้แก่ศึกษานิเทศก์ และในกรณีนี้

ศึกษานิเทศก์ผู้ใดไม่มีงานพำนักส่วนตัว ก็จะเป็นปัญหามากยิ่งขึ้น

ในเรื่องหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่กำหนดไว้มีขอบข่ายกว้างขวางเกินไป ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ เห็นว่า เรื่องนี้เป็นปัญหามาก แต่ครูเห็นว่า ไม่เป็นปัญหาเลย ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนและ เข้าใจเกี่ยวกับขอบข่ายงานนิเทศการศึกษา จึงมีความคิดเห็นเช่นเดียวกับศึกษานิเทศก์ ว่า หน้าที่ที่กำหนดไว้มีขอบข่ายกว้างขวาง ยากต่อการปฏิบัติ โดยเฉพาะงานด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมาย เป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางมาก เพราะ หมายรวมถึงงานที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ และเป็นงานด้านที่ ผลการวิจัยนี้พบว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก นอกจากหน้าที่ที่กำหนดไว้ จะมีขอบข่ายกว้างขวางแล้ว การกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานก็ไม่มี และไม่มี หลักการ นโยบาย ตลอดจนแผนงานนิเทศการศึกษาของเทศบาลที่ชัดเจนให้ศึกษานิเทศก์ ได้ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ จึงเห็นว่า เป็นปัญหามาก แต่ครู อาจไม่ทราบถึงขอบข่ายงานในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ หรืออาจทราบไม่ชัดเจนนัก จึงเห็นว่า ไม่เป็นปัญหาเลย

ในเรื่องการขาดการอบรม ประชุม และสัมมนาศึกษานิเทศก์ เพื่อ เพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครู เห็นว่า เรื่องนี้เป็น ปัญหาน้อย แต่ศึกษานิเทศก์ เห็นว่า เป็นปัญหามาก อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียน และครู ไม่ได้เป็นผู้ประสบปัญหาโดยตรง และเชื่อว่าศึกษานิเทศก์สามารถศึกษา หาความรู้จากตำราเอกสารต่าง ๆ ก็เป็นการเพียงพอ จึงเห็นว่า เป็นปัญหาน้อย แต่สำหรับศึกษานิเทศก์ซึ่งเป็นผู้ประสบปัญหาโดยตรง เห็นว่า การพัฒนาความรู้ ความสามารถโดยการเข้ารับการอบรม ประชุม หรือสัมมนา เป็นสิ่งจำเป็นและ สำคัญยิ่ง เพราะในฐานะเป็นผู้นำทางวิชาการ ย่อมจะต้องมีความรู้ความเข้าใจทันกับ การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ศึกษานิเทศก์มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง เพื่อจะได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เรื่องนี้จึงเป็นปัญหามากสำหรับศึกษานิเทศก์ และจากผลการวิจัยนี้ ที่พบว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติงานทางวิชาการอยู่ในระดับน้อย ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะ

ศึกษานิเทศก์ประสบปัญหาเรื่องนี้ งานในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ทุกด้าน หากศึกษานิเทศก์ขาดความรู้ความเข้าใจแล้ว ก็จะไม่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จได้ โดยเฉพาะงานด้านการวิเคราะห์และวิจัยทางวิชาการ เป็นงานที่ต้องใช้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถเป็นพิเศษ

สำหรับเรื่องระยะเวลาที่ศึกษานิเทศก์ไปนิเทศแต่ละครั้งน้อยเกินไป ที่ผู้บริหารโรงเรียน และครู เห็นว่า เป็นปัญหามาก แต่ศึกษานิเทศก์ เห็นว่าเป็นปัญหาน้อย อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียน และครู ต้องการความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์ โดยเฉพาะในช่วงการใช้หลักสูตรใหม่ย่อมต้องประสบปัญหาต่าง ๆ จึงต้องการนิเทศศึกษานิเทศก์ไปนิเทศบ่อย ๆ และครั้งละนาน ๆ ส่วนศึกษานิเทศก์ซึ่งมีอยู่เพียงคนเดียว และต้องปฏิบัติงานอื่นอีกมากมาย ทำให้มีเวลาไม่มากนัก จึงอาจเห็นว่า ระยะเวลาที่ไปนิเทศแต่ละครั้งนั้น น่าจะเพียงพอและไม่เป็นปัญหามากนัก เพราะสามารถใช้เทคนิคการนิเทศการศึกษาอย่างอื่นแทนได้ เช่น การใช้เอกสารต่าง ๆ ส่งให้โรงเรียน เป็นต้น

ส่วนปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ ในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ตามที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้ เสนอมาในแบบสอบถามส่วนที่เป็นคำถามแบบปลายเปิด นั้น ปัญหาที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก คือ ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหารของเทศบาลไม่สนับสนุนการศึกษา ปัญหานี้ นับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญมาก เพราะหากผู้บริหารของเทศบาลไม่สนับสนุนการศึกษาแล้ว ย่อมไม่สนับสนุนงานนิเทศการศึกษาด้วย การที่ผู้บริหารของเทศบาลให้การสนับสนุนการศึกษาน้อย อาจเป็นเพราะ การศึกษาเป็นงานที่ใฝ่ล้าและเห็นผลไม่เด่นชัดเท่างานของฝ่ายอื่น ซึ่งได้แก่ ฝ่ายช่าง และฝ่ายคลัง ส่วนปัญหาที่มีความสำคัญเป็นอันดับสอง คือ ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการมากเกินไป ปัญหานี้ เป็นปัญหาที่สืบเนื่องมาจากการที่ผู้บริหารของเทศบาลไม่สนใจและไม่สนับสนุนงานนิเทศการศึกษา ไม่เห็นความสำคัญและจำเป็นของงานนิเทศการศึกษา จึงมอบหมายงานอื่นมากมายให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติ และปัญหาที่สำคัญเป็นอันดับสาม คือ ศึกษานิเทศก์ไม่มีอิสระในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะงานด้านวิชาการ เนื่องจากศึกษานิเทศก์มีผู้บังคับบัญชาซึ่งส่วนหนึ่งเป็นพนักงานฝ่ายประจำ แต่อีกส่วนหนึ่งเป็น

ฝ่ายการเมือง ที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า เรื่องนี้เป็นปัญหา อาจเป็นเพราะ มองว่าเป็นปัญหาในด้านการบริหารงานของผู้บังคับบัญชา การประสานงาน การติดต่อสื่อสาร และการตัดสินใจของศึกษานิเทศก์ ซึ่งเป็นผลกระทบต่อการปฏิบัติงานวิชาการ ดังผลการวิจัยตามโครงการวิจัยทัศนคติของพนักงานเทศบาลที่มีต่อ ก.ท. พ.ศ.2523 ของสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย (2524: 210) ที่กล่าวว่า " ข้อ 5 ควรลดอำนาจนายกเทศมนตรีให้ก้าวถ่ายพนักงานเทศบาลน้อยลง " และ " ข้อ 7 ควรมอบอำนาจคณะเทศมนตรีที่มีต่อพนักงานประจำให้น้อยลง "

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติงานทางวิชาการ อยู่ในระดับน้อย เพราะศึกษานิเทศก์ต้องประสบกับปัญหาต่าง ๆ มากมาย โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับ ผู้บริหารของเทศบาลไม่สนใจและไม่สนับสนุนการศึกษา อัตราค่าจ้างของศึกษานิเทศก์มีน้อย การขาดงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ หน้าที่ที่กำหนดไว้มีขอบข่ายกว้างขวางเกินไป ขาดการอบรม ประชุม และสัมมนา ศึกษานิเทศก์ และการประสานงานระหว่างศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์ขาดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานนี้เทศ เพราะต้องปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายมากเกินไป และการขาดการประเมินผลและติดตามผลการนิเทศการศึกษา อันเป็นปัญหาที่ผู้เกี่ยวข้องสมควรพิจารณาแก้ไขโดยด่วน เพื่อเป็นการปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ซึ่งย่อมส่งผลต่อคุณภาพของการศึกษาในที่สุด ดังนั้น เพื่อเป็นการสนับสนุนให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะความคิดเห็นไว้ ดังนี้ คือ

1. ควรกำหนดงานวิชาการไว้ในโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานการศึกษาท้องถิ่นให้ชัดเจน เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบงานวิชาการของเทศบาลโดยตรง โดยประสานงานกับกระทรวงศึกษาธิการ
2. ควรกำหนดโครงสร้างการบริหารงานนิเทศการศึกษา หรือกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบงานนิเทศการศึกษาโดยตรงในสำนักงานการศึกษาท้องถิ่นให้ชัดเจน เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบงานนิเทศการศึกษาของเทศบาล

3. ควรกำหนดหลักคิด นโยบาย และแผนงานของกรณีศึกษารักษาของเทศบาลให้ชัดเจน เพื่อความเข้าใจตรงกัน และเป็นแนวทางให้ศึกษานิเทศก์ได้ยึดถือปฏิบัติ นอกจากนี้ ควรเน้นความสำคัญของกรณีศึกษารักษา เพื่อปรับปรุงงานวิชาการของเทศบาลให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

4. ควรกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงาน ควบคู่ไปกับหน้าที่ที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์

5. ควรชี้แจงให้ผู้บริหารของเทศบาลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา และให้เห็นถึงความสำคัญจำเป็นของการนิเทศการศึกษา เพื่อจะได้ให้การสนับสนุนค่านงบประมาณ และลดการมอบหมายงานอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติ เพื่อศึกษานิเทศก์จะได้ปฏิบัติงานทางวิชาการได้อย่างเต็มที่

6. ควรจัดสรรงบประมาณเพื่องานนิเทศการศึกษาโดยเฉพาะ

7. ควรเพิ่มจำนวนศึกษานิเทศก์ให้เพียงพอกับปริมาณงานที่ต้องรับผิดชอบ

8. ควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ให้รัดกุมชัดเจน โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ความคิดริเริ่ม ความขยัน อุตุน เสียสละ และความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน

9. ควรจัดอบรม ประชุม และสัมมนาศึกษานิเทศก์ให้เป็นประจำสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาศึกษานิเทศก์ให้เป็นผู้นำทางวิชาการ

ข้อเสนอแนะสำหรับศึกษานิเทศก์

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย ย่อมแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของศึกษานิเทศก์ และชี้ให้เห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานนิเทศการศึกษายังยิวเยิน ดังนั้น เพื่อเป็นการปรับปรุงการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะความคิดเห็นสำหรับศึกษานิเทศก์สังกัดเทศบาลไว้ ดังนี้ คือ

1. ศึกษาวิเคราะห์ความรู้อย่างละเอียดเกี่ยวกับหลักการ กระบวนการ เทคนิค และกิจกรรมการนิเทศการศึกษา ปรัชญาการศึกษา หลักสูตร ระเบียบวิธีสอน การวิจัย การวัดผลและประเมินผล การวางแผนการศึกษา การบริหารการศึกษา และการพัฒนาการของเด็กและจิตวิทยาผู้ใหญ่ โดยศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการเข้ารับการอบรม ประชุม หรือสัมมนา และ การศึกษาต่อ

2. ศึกษาวิเคราะห์จะต้องปฏิบัติงานร่วมกับครู โดยร่วมกับครูวางแผนงาน หรือโครงการนิเทศการศึกษา จากการสำรวจปัญหาและความต้องการของครู ปฏิบัติงานโดยยึดหลักประชาธิปไตย ไม่ใช่อำนาจบังคับ มีการประเมินผลและ ให้ความสำคัญการนิเทศ และนำผลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน

3. ศึกษาวิเคราะห์ควรสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อสนองตามนโยบายการพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น ตามคำขวัญที่ว่า " วินัยดี มีวิชา กีฬาเด่น เป็นโรงเรียนของชุมชน " โดยส่งเสริมให้โรงเรียนแสวงหาความร่วมมือ จากชุมชนให้มากที่สุด และในขณะเดียวกันโรงเรียนก็ต้องบริการชุมชน ให้ความช่วยเหลือ และรับใช้ชุมชน โดยการถ่ายทอดความรู้และผลิตคนในชุมชนให้มีคุณภาพ

4. ศึกษาวิเคราะห์ควรส่งเสริมให้โรงเรียนจัดการนิเทศการศึกษา ภายในโรงเรียนขึ้น โดยให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ สนับสนุน ประสานงาน และ อำนวยความสะดวกแก่โรงเรียน

5. ศึกษาวิเคราะห์ควรปรับปรุงการปฏิบัติงานทางวิชาการทุกด้าน ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น โดย

5.1 การตรวจสอบและควบคุมมาตรฐานทางวิชาการ ควรสร้าง เกณฑ์ประเมินมาตรฐานทางวิชาการขึ้น เพื่อใช้ประเมินวิชาการของโรงเรียนในสังกัด วิเคราะห์ผลการประเมิน นำผลการประเมินไปปรับปรุงการเรียนการสอน และกระตุ้น ให้ครูมีความกระตือรือร้นที่จะยกมาตรฐานทางวิชาการของโรงเรียนให้สูงขึ้น

5.2 การนิเทศ และให้คำปรึกษาหรือแนะนำทางวิชาการ ศึกษานิเทศก์ จะต้องเชื่อมโยงทฤษฎีและคาร์ปฏิบัติให้สัมพันธ์กัน กล่าวคือ สามารถบอกได้และทำได้ ควรเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอน จัดการสาริตการสอนและการผลิตสื่อการเรียน การสอนแก่ครู ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครู และแนะนำให้ครูอ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้

5.3 การจัดอบรม ประชุม และสัมมนาทางวิชาการ ควรจัดให้ ตรงตามความต้องการของครู จัดเป็นประจำสม่ำเสมอและทั่วถึง ตลอดจนต้องมีการติดตามผลด้วย

5.4 การพัฒนาหลักสูตร หนังสือประกอบการเรียน คู่มือครู ตลอดจน จัดทำสื่อการเรียน และเอกสารทางวิชาการ ศึกษานิเทศก์ควรร่วมมือกับครูปรับ หลักสูตร คัดเลือกหนังสือเรียน หนังสือประกอบการเรียน และผลิตสื่อการเรียน การสอนให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ผลิตเอกสารทางวิชาการ เผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ แก่ครู และกระตุ้นให้ครูเขียนบทความทางวิชาการ

5.5 การประสานงานทางวิชาการ ศึกษานิเทศก์ควรประสานงาน ทางวิชาการระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียนในสังกัดเทศบาล โรงเรียนกับเทศบาล หรือสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น โรงเรียนกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง และระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน และมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน นอกจากนี้ ศึกษานิเทศก์ควรประสานงานกับศึกษานิเทศก์สังกัดอื่นด้วย

5.6 การวิเคราะห์ และวิจัยทางวิชาการ ศึกษานิเทศก์ควรทำ การวิจัยทางการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนที่กำลังประสบอยู่ หากจำกัด ด้วงงบประมาณ ควรวิจัยโดยการค้นคว้าเอกสาร หากจำกัดด้วงกำลังคนและเวลา ก็ควรรวมผลงานวิจัยทางการศึกษา แล้วนำผลการวิจัยเผยแพร่ให้ครูและผู้เกี่ยวข้อง ทราบ และที่สำคัญจะต้องนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน อันเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการวิจัยทางการศึกษา

5.7 การวัดผล ประเมินผล และติดตามผลทางวิชาการ ศึกษานิเทศก์ ควรแนะนำครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ร่วมมือกับครู จัดทำข้อสอบมาตรฐาน เพื่อใช้เป็นมาตรฐานการวัดผลการเรียนของนักเรียนในกลุ่ม

โรงเรียนเทศบาล และวิเคราะห์ผลการวัดเพื่อนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอน
นอกจากนั้น ศึกษานิเทศก์จะต้องติดตามผลการปฏิบัติงานของครู หลังจากให้คำแนะนำ
แก่ครู หรือหลังจากครูได้รับการอบรม ประชุม หรือสัมมนาไปแล้ว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

จากผลการวิจัยที่ได้เสนอไปแล้ว มีประเด็นที่ควรศึกษาวิจัยเพิ่มเติม
ดังนี้

1. การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สังกัดเทศบาลตามหน้าที่ที่กำหนด
เฉพาะด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น ด้านการตรวจสอบและควบคุมมาตรฐาน
ทางวิชาการ และการวัดผล ประเมินผล และติดตามผลทางวิชาการ เป็นต้น
2. เกณฑ์ประเมินผลการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สังกัดเทศบาล
3. พฤติกรรมทางการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สังกัดเทศบาล
4. กระบวนการ หรือเทคนิค หรือกิจกรรมการนิเทศการศึกษาของ
ศึกษานิเทศก์สังกัดเทศบาล
5. การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สังกัดเทศบาล
กับศึกษานิเทศก์สังกัดอื่น
6. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์สังกัดเทศบาล
7. ความคาดหวังของผู้บริหารงานเทศบาล และศึกษานิเทศก์
เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สังกัดเทศบาล
8. ความต้องการการนิเทศการศึกษาของครูสังกัดเทศบาล